

(1852 – 1902)

Бєллін Емілій Федорович

170 років з дня народження
громадського діяча, відомого вченого-
криміналіста, доктора медицини,
професора кафедри судової медицини
медичного факультету Імператорського
Харківського університету

Видатний громадський діяч Харкова,
відомий судовий медик кінця XIX ст.
Емілій Федорович Беллін народився 15 лютого 1852 р.
у Берліні в родині техника

3-я чоловіча гімназія, нині – вул. Гоголя 7

У 1860 р. батьки Емілія переїжджають до Харкова:
батько отримує роботу на одному з заводів

Спочатку хлопчик навчається у двокласній школі
при лютеранській церкві, а згодом закінчує 3-ю чоловічу
гімназію із золотою медаллю (1869)

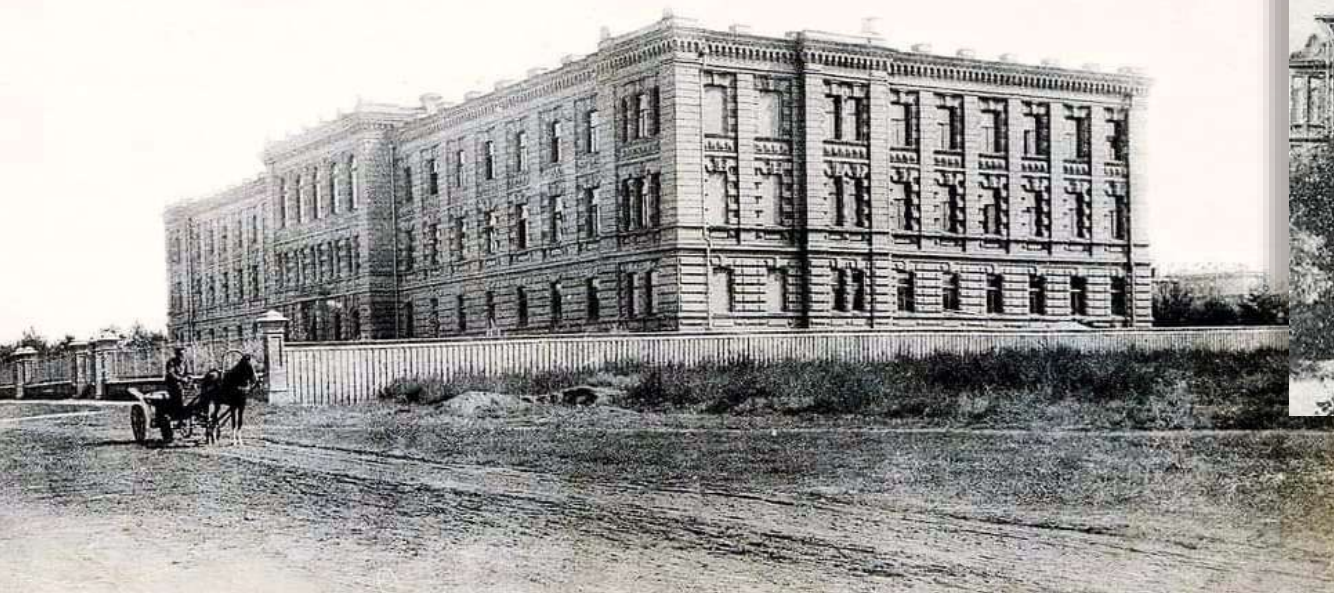
Юнак вступає до медичного факультету Імператорського Харківського університету,
5 грудня 1874 р. отримує ступінь лікаря з відзнакою
та звання повітового лікаря

Студентом працює у слободі Вільшани Харківського повіту
під час спалаху холери.

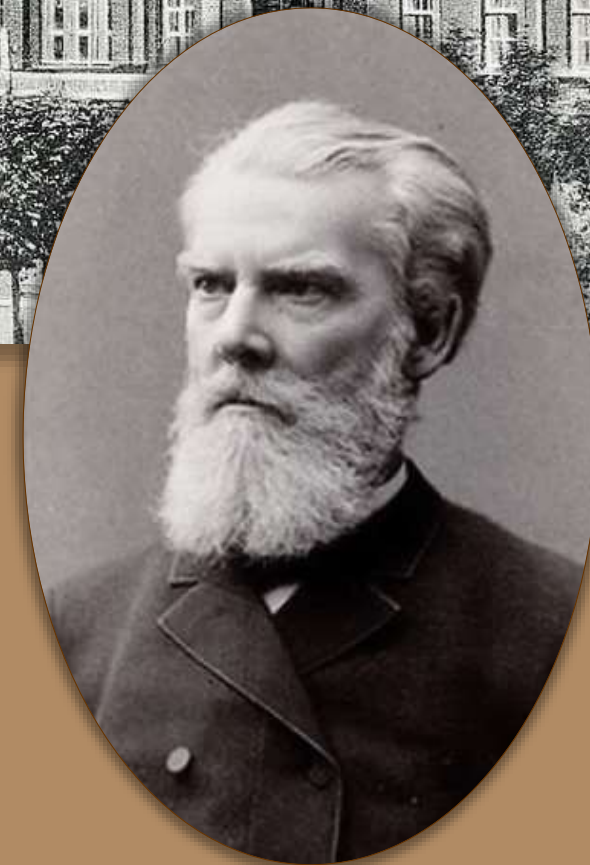
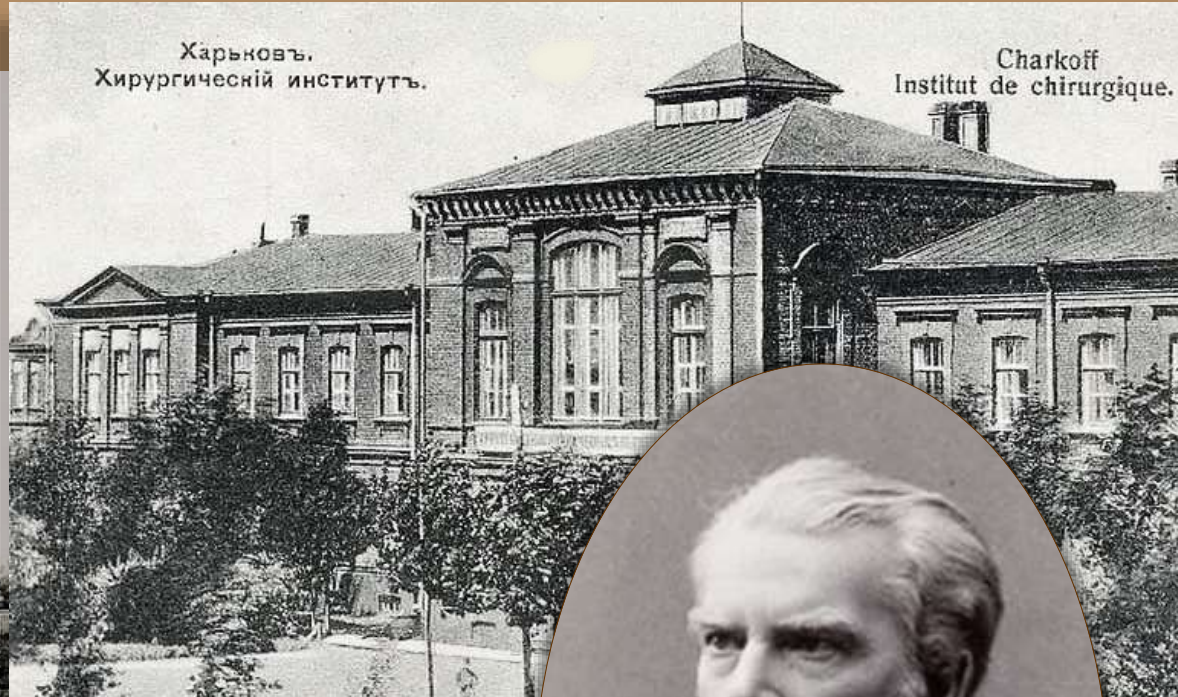
Емілій захоплюється науковою роботою: на останніх курсах
пише 4 статті, дві з яких вже мають відношення
до судової медицини

*Студентський гуртожиток
Імператорського Харківського університету*

*Зараз – Державний Музей природи ХНУ ім. В.Н. Каразіна
(вул. Трінклера 8)*

В.Ф. Грубе

Вдосконалюючи практичні навички, Емілій Федорович працює асистентом при хірургічній факультетській клініці видатного вченого – професора Вільгельма Федоровича Грубе (1874-1876), де пише 2 праці з хірургії: про механізм утиску гриж і бешихове запалення ран

Влітку 1875 р. Е.Ф. Беллін працює повітовим лікарем Лебединського повіту, далі протягом двох років – у Грайворонському земстві Курської губернії

Під час Російсько-турецької війни – повертається до Харкова, де працює ординатором при Червоному Хресті (1877-1879)

У 1879 р. Емілій Федорович одержує посаду харківського старшого поліцейського лікаря, на якій і працює майже 20 років. Робота у судово-медичній справі надала багатий матеріал для численних наукових праць

Як зазначали сучасники, *«его экспертизы в суде всегда были интересны, а многие положительно блестящи по точности анализа, убедительности доказательств и выдающемуся красноречию»*

Університетська церква
Антонія Великого (1823)

Одним з перших в країні Емілій Федорович почав досліджувати проблеми судової балістики

У статті «Наблюдения в области огнестрельных ранений» в «Працях Харківського медичного товариства» (1885), автор висвітлює ряд положень, пов'язаних з вивченням вогнепальних ран

У 1888 р. Е.Ф. Беллін захищає докторську дисертацію за темою «Травматические повреждения селезенки в судебно-медицинском отношении»

В тому ж році вчений допущений до читання лекцій
з судової медицини як приват-доцент, а згодом –
професор кафедри судової медицини
Імператорського Харківського університету

Студентам-медикам і юристам Емілій Федорович
викладав приватні курси «Тілесні ушкодження»,
«Судова гінекологія», «Про дітовбивство»,
«Токсикологія», «Судова психопатологія» тощо

*Університетська бібліотека
з читальною залю на 250 місць
(1900-1902)*

*Зараз – Центральна наукова бібліотека ХНУ ім. В.Н. Каразіна, філія
(вул. Університетська 23)*

Кабінети і лабораторії медичного факультету (1882)

*вул. Сумська 41
(будівля зруйнована під час Другої Світової війни)*

*Колеги вченого відзначали: «...обширная литературная
подготовка, собственный практический опыт, интеллект
и красноречие делали лекции Э.Ф. Беллина
очень интересными для слушателей, много выносивших
из его частных курсов»*

Харківське медичне товариство

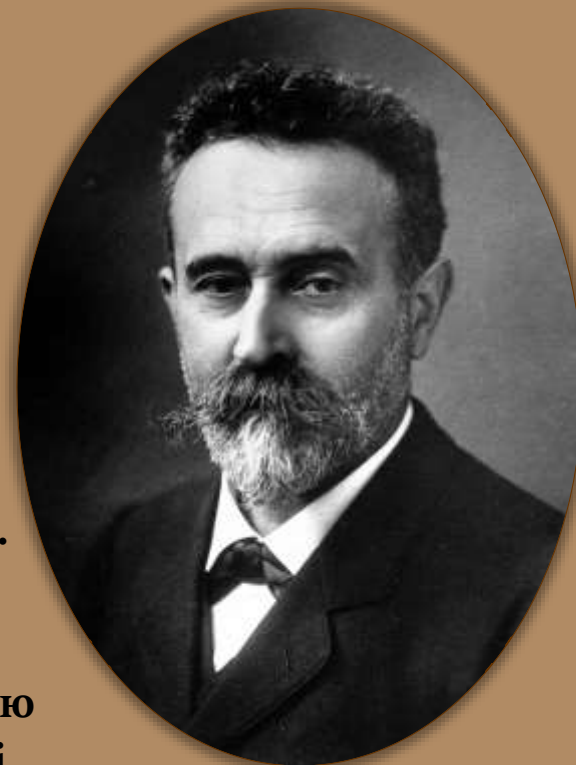
*Зараз – Інститут мікробіології та імунології
ім. І.І. Мечникова НАМН України (вул. Пушкінська, 14)*

Протягом 10 років Емілій Федорович виконує обов'язки секретаря Харківського медичного товариства (1888-1898).

За його ініціативою в Харкові засновано
Товариство нічних чергувань лікарів (1897)

Е.Ф. Беллін вільно володів трьома мовами,
багаторазово бував за кордоном
у наукових відрядженнях з метою
вивчення передових технологій
в галузі судової медицини та криміналістики

У 1891 р. професор взяв участь в роботі
Міжнародного медичного конгресу у Берліні.
В тому ж році Емілій Федорович відвідав
Париж – Бюро судової ідентифікації,
де ознайомився з антропометричною системою
Альфонса Бертільйона, вже відомою в Європі

А. Бертільйон

Одним з перших в країні почав знайомити
студентів-медиків і юристів, а також широкі кола громадськості
з новим методом кримінальної реєстрації та ідентифікації особи
злочинців – антропометрією (бертильонажем)

Професор Е.Ф. Беллін є одним із засновників вітчизняної судово-медичної гінекології.

Результатом багаторічних досліджень став вихід великого атласу «Судебная медицина растления», який вийшов друком у 1898 р. в Санкт-Петербурзі. Це перша вітчизняна праця у розділі судово-медичної експертизи статевих злочинів на той час, яка й сьогодні не втратила свого теоретичного і практичного значення.

На жаль, це була остання робота вченого

Е.Ф. Беллін є автором близько 80 друкованих праць стосовно багатьох проблем судової медицини, санітарних питань водопостачання у Харкові, заходів боротьби з інфекціями тощо

Нагороджений орденами Станіслава та Анни 3-го та 2-го ст., знаком Червоного Хреста

У 1898 р. Емілій Федорович захворів на важкий розлад центральної нервової системи – прогресивний параліч і незабаром залишив посаду харківського міського лікаря в чині статського радника

У 1899 р. професор виходить у відставку та переїздить до м. Суми, де мешкали його старі батьки.

Емілій Федорович Беллін помер 29 квітня 1902 р. на 51 році життя, похований на місцевому лютеранському цвинтарі.

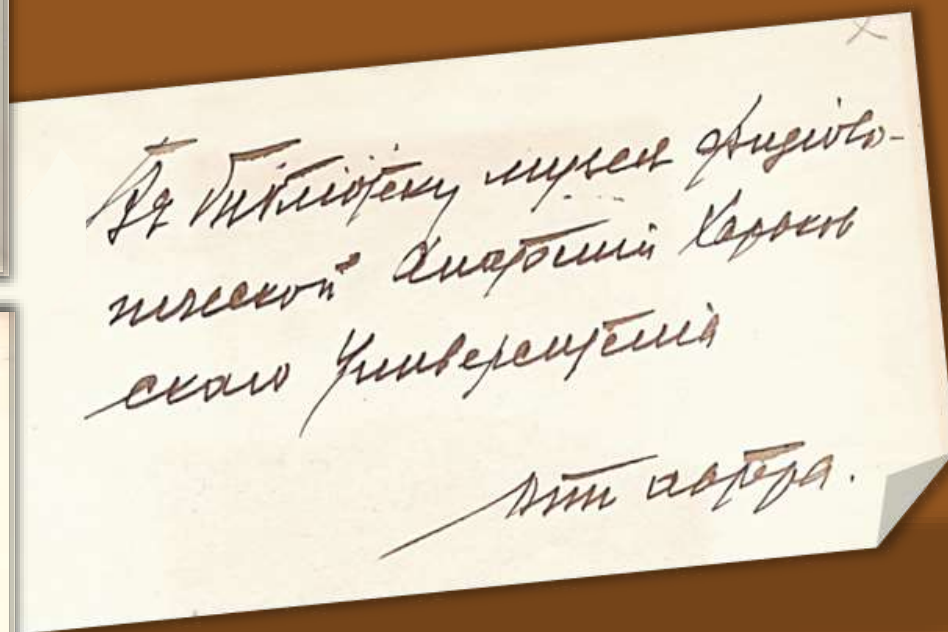
У газеті «Южный Край» зазначалось: «... город Харьков понес тяжелую, трудно заменимую потерю со смертью Эмилия Федоровича. Имя его было известно всей России, как ученого врача – специалиста по судебной медицине...»

**Труди Е.Ф. Белліна
та література про нього
з фондів Наукової бібліотеки
Харківського національного
медичного університету**

610 Б

Беллин Э. Ф. Очерки общественного здравоохранения / Э. Ф. Беллин. – Харьков : Типография газеты «Южный край», 1884. – 181 с.

614.4 Б

Беллин Э. Ф. Значение и оценка некоторых мер в борьбе с окружающими нас инфекциями / Э. Ф. Беллин. – Харьков : Типография М. Зильберберга, 1884. – 102 с.

616.8 Б

Беллин Э. Ф. Нервные и душевные расстройства у оживленных повешенных и их эквиваленты. Судебно-медицинское значение этих расстройств / Э. Ф. Беллин. – Харьков : Типография М. Зильберберга, 1896. – 63 с.

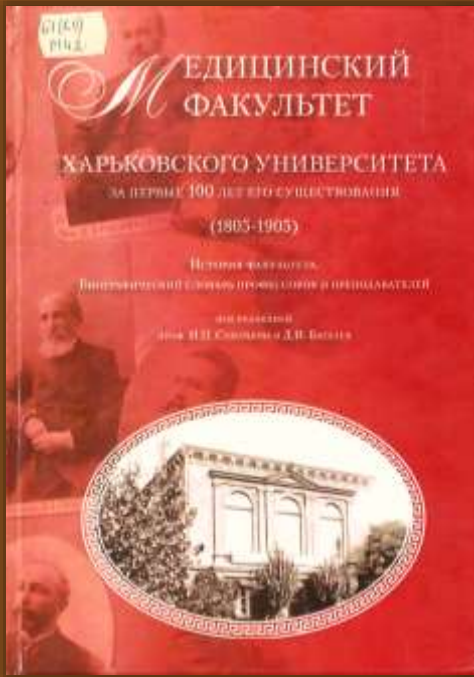
616.957 Б

Беллин Э. Ф. Гонококк, его социальное и судебно-медицинское значение / Э. Ф. Беллин. – Харьков : Типография и Литография М. Зильберберг, 1897. – 36 с.

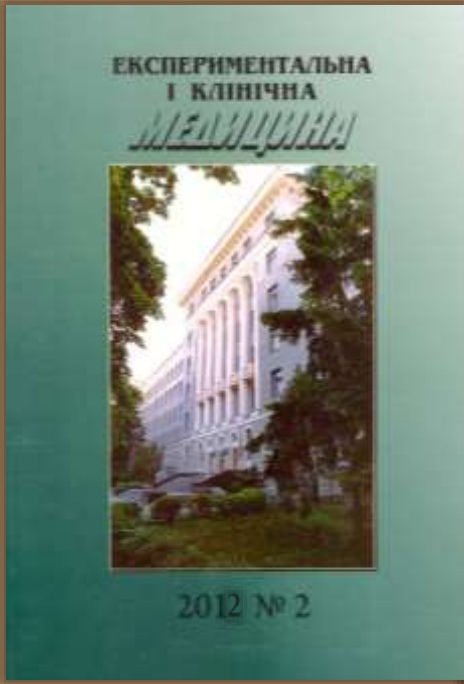
61(092) В

Петрова З. П. Беллін Емілій Федорович / З. П. Петрова // Вчені Харківського державного медичного університету / за редакцією академіка А. Я. Циганенка. – Харків, 2003. – С. 14-15.

61(09) М

Фавр В. В. Беллин Эмилий Федорович / В. В. Фавр // Медицинский факультет Харьковского университета за первые сто лет его существования (1805-1905) / под редакцией проф. И. П. Скворцова, проф. Д. И. Багаля. – Репринтное изд. – Харьков : Сага, 2011. – С. 261-266.

Емилій Федорович Беллін – яркий представитель Харківської медичної школи XIX століття / В. Н. Лесовою, Ж. Н. Перцева, В. А. Ольховський, Ю. Н. Кравченко // Експериментальна і клінічна медицина. – 2012. – № 2 (55). – С. 192-196.

Назаров В. Ю. Емилій Федорович Беллін: триумф і трагедія / В. Ю. Назаров // Судбно-медицинская експертиза. – 2012. – № 4. – С. 54-57.

Підготувала Л.В. Скрипченко

© НБ ХНМУ, 2022